

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-633429-III/09/DU

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 21 grudnia 2009 r.

Pani
Barbara Kudrycka
Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

szkolenie Pani Minister

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się nauczyciel akademicki z zastrzeżeniami, co do zgodności ze standardami konstytucyjnymi przepisu z art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy z 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.) i wydanego na jego podstawie stosowanego zapisu w statucie uczelni. Skarżący podnosi, iż przepis ten pozbawiając nauczycieli akademickich, którzy osiągnęli wiek emerytalny, biernego prawa wyborczego do organów jednoosobowych uczelni, prowadzi do dyskryminacji w zatrudnieniu ze względu na wiek, różnicuje nauczycieli w dostępie do awansu zawodowego i materialnego. W konsekwencji stanowi o naruszeniu przez prawodawcę konstytucyjnej zasady równości obywateli wobec prawa.

Na tle tej skargi Rzecznik zauważa, że zróżnicowanie sytuacji prawnej pracowników wyłącznie z powodu osiągnięcia określonego wieku lub uzyskania uprawnień związanych z wiekiem (np. emerytalnych), może być uznawane jako naruszenie zasady równego traktowania pracowników, stanowiącej jedną z podstawowych zasad prawa pracy. Należy ponadto zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 137 ust. 1 powyższej ustawy nauczyciel akademicki ma prawo do świadczenia emerytalnego na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Powszechny wiek emerytalny, określony w ustawie emerytalnej, wynosi 60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn. W kontekście tego przepisu biernie prawo wyborcze do jednoosobowych stanowisk w uczelni nauczyciel akademicki kobieta traci po osiągnięciu 60 lat życia, a mężczyzna 65 lat. W sytuacji zatem uzależnienia biernego prawa wyborczego od wieku emerytalnego można mówić

o niekorzystnym ukształtowaniu warunków zatrudnienia i zagrożeniu równości obywateli wobec prawa w podwójnym aspekcie - nierówności nauczycieli akademickich ze względu na wiek, a także nierówności ze względu na płeć.

Należy też podnieść, że art. 71 ust. 1 pkt 3 Prawa o szkolnictwie wyższym nie ogranicza, z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego, biernego prawa wyborczego pracownikom niebędącym nauczycielami akademickimi. Przesłanką nabycia tego prawa jest zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy. Podobnie art. 72 ust. 1 ustawy określający przesłanki biernego prawa wyborczego na stanowisko rektora uczelni nie uzależnia utraty tego prawa od osiągnięcia przez kandydata wieku emerytalnego.

W ocenie Rzecznika powyższe regulacje wymagają analizy prawnej, co do zgodności z zasadami prawa pracy i konstytucyjnymi zasadami równości obywateli wobec prawa i dostępu do służby publicznej (art. 32 i 60 Konstytucji RP).

Przedstawiając powyższe Rzecznik Praw Obywatelskich w oparciu o art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwraca się z uprzejmą prośbą do Pani Minister o dokonanie oceny przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym pod kątem skutecznej ochrony prawa wyborczego nauczycieli akademickich do władz uczelni i przedstawienie Rzecznikowi stanowiska w tej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich